

→ Βρηνιστοτικό κείμενο του κ. Ζακέρειαν

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΠΑΣΟΚ

Περιβάλλον στο οποίο πραγματοποιείται το Συνέδριο της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ

Ελληνικός Νεολαιιστικός Χώρος

Στην Ελλάδα μετά την περίοδο της έντονης πολιτικοποίησης και κομματικοποίησης στο χώρο της νεολαίας την εποχή της μεταπολίτευσης ο χώρος της νεολαίας οδηγήθηκε σε μεγάλη απόσταση από τα κοινά και την πολιτική δραστηριοποίηση. Η συμμετοχή των νέων σε πολιτικές οργανώσεις έχει φτάσει στο 6.4% το 1999 ενώ η συνολική ένταξη σε κοινωνικές οργανώσεις φτάνει το 17.5%. (Έρευνα «οι νέοι του καιρού μας», ΓΓΝΓ 1997)

Τα αίτια αυτής της απόστασης είναι πολλαπλά:

- Κατά πρώτον φαίνεται να απουσιάζει οραματικός στόχος για την ελληνική νεολαία, τόσο σε διακηρυκτικό όσο και σε ουσιαστικό επίπεδο. Οι εποχές των μεγάλων στόχων και αγώνων για την κατάκτησή τους έχουν περάσει ενώ η σύγχυση που έχει επιφέρει η έλευση της «νέας εποχής» συνολικά στον κοινωνικό χώρο έχει πλήξει ιδιαίτερα ακόμα και θεμελιακές αξίες και αντιλήψεις που παραδοσιακά συγκινούσαν τους νέους και προσέδιναν οραματικές διαστάσεις στην δραστηριοποίηση γύρω από αυτές.
- Δεύτερον, οι πολιτικές κυρίως οργανώσεις νεολαίας, αδυνατώντας να ερμηνεύσουν την παραπάνω σύγχυση και να προτείνουν ουσιαστικό λόγο και δράση στους έλληνες νέους παρέμειναν σε αναχρονιστικά πλαίσια λειτουργίας και υποτυπώδους δράσεις. Είναι επόμενο λοιπόν οι οργανώσεις που όχι μόνο τα οργανωτικά τους σχήματα και διαδικασίες, αλλά και ο παρεμβατικός πολιτικός τους λόγος παραμένουν αναλλοίωτα τις τελευταίες δεκαετίες, να μην αποτελούν ελκυστικά μέσα δραστηριοποίησης και ενεργοποίησης των νέων.
- Τρίτος σημαντικός παράγοντας είναι η αναποτελεσματικότητα που χαρακτηρίζει τα τελευταία 20 χρόνια περίπου τις συλλογικές εκφράσεις των νέων στη χώρα. Η ΕΦΕΕ έχει ουσιαστικά και τυπικά εξαφανιστεί, η ΕΣΕΕ παραμένει μαυσωλειακό όργανο, τα Μαθητικά Συμβούλια έχουν χάσει τη δυναμική τους. Ακόμα και οι ευκαιριακές περιπτώσεις δραστηριοποίησης των νέων (μαθητικές και φοιτητικές καταλήψεις) δεν «πέτυχαν» για την πλευρά των νέων ουσιαστικές κατακτήσεις αντίστοιχες με τις μεγάλες επιτυχίες του νεολαιϊστικού κινήματος την δεκαετία του 70 και του 80.
- Τέλος, είτε ανεξάρτητα με τα παραπάνω είτε συνέπεια της επιβολής αμφιλεγόμενων και σαφώς απολιτικών προτύπων ζωής για τους νέους, η ένταξη και δραστηριοποίηση σε πολιτικού χαρακτήρα οργάνωση «δεν πουλάει», δεν είναι πρότυπο. Ακόμα και η συζήτηση για την πολιτική είναι πολλές φορές από αδιάφορη έως ενοχλητική για τους νέους ανθρώπους.

Ευρωπαϊκό περιβάλλον νεολαίας

Αντίστοιχες τάσεις εμφανίζει η συμπεριφορά των νέων και στο επίπεδο των Κρατών Μελών της ΕΕ. Η συμμετοχή σε κοινωνικού χαρακτήρα οργανώσεις ανέρχεται στο 29% των νέων της ΕΕ, ενώ σε πολιτικές οργανώσεις συμμετέχουν λιγότερο από το 4% των νέων (Ευρωβαρόμετρο 55.1 Νέοι Ευρωπαίοι 2001). Βέβαια τα στοιχεία αυτά παρουσιάζουν σημαντική διασπορά στα Κράτη Μέλη ανάλογα με την πολιτική και κοινωνική ιστορία της κάθε χώρας.

Πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τη Λευκή Βίβλο για τη Νεολαία: ένα κείμενο που ήρθε ως αποτέλεσμα διαβουλεύσεων μεταξύ των Κυβερνήσεων των Κρατών Μελών, των Οργανώσεων Νεολαίας και ανένταχτους νέους της Ένωσης και φαίνεται απηχεί σε σημαντικό βαθμό την πραγματικότητα. Τα τέσσερα μηνύματα – κλειδιά που προέκυψαν από τη διαδικασία των διαβουλεύσεων είναι:

1. Δραστήρια Συμμετοχή των Νέων στην Κοινωνία (citizenship)
2. Διεύρυνση και αναγνώριση των πεδίων πειραματισμού (αναφέρεται κυρίως στην αξία των άτυπων ή μη τυπικών μορφών εκπαίδευσης και μάθησης)
3. Ανάπτυξη αυτονομίας των νέων
4. Ανάδειξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως υπέρμαχου των αξιών

Ήδη (Νοέμβριος 2001) το Συμβούλιο Υπουργών Νεολαίας αποφάσισε κατ' αρχήν την υιοθέτηση της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού για την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας των Κρατών Μελών στα θέματα Νεολαίας, βασιζόμενη σημαντικά στα πορίσματα της Λευκής Βίβλου.

Πορεία της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ

Μετά την οργανωτική αυτονόμηση της Ν.ΠΑΣΟΚ το 1993, η οργάνωση ακολούθησε κατά γράμμα σχεδόν την πορεία εσωστρέφειας και εσωτερικών συγκρούσεων που σημάδεψαν την περίοδο 1994-2000 το κεντρικό ΠΑΣΟΚ. Αντιπαραθέσεις, συστιχίσεις στα κεντρικά πρόσωπα του ΠΑΣΟΚ, εντάσεις στις εσωκομματικές διαδικασίες, αδιαφορία για το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ στο χώρο της νεολαίας, έλλειμμα εσωκομματικής δημοκρατίας. Σε σχέση με τις εξελίξεις στο Κόμμα η νεολαία διαφοροποιήθηκε μόνο στα εξής:

- Η ένταση των αντιπαραθέσεων ήταν οξύτερη, όχι μόνο λόγω του «νεαρού» και κατά συνέπεια του δυναμικού της ηλικίας αλλά κυρίως λόγω της απουσίας κοινής πορείας και δράσεων μεταξύ των στελεχών της.
- Στο χώρο της νεολαίας, για διάφορους λόγους, δεν επικράτησαν οι ίδιοι συσχετισμοί που επικράτησαν στο Κόμμα με αποτέλεσμα τη διαιώνιση των συγκρούσεων που πήραν πλέον την μορφή διαφορετικής άποψης σε ζητήματα πολιτικών επιλογών του ΠΑΣΟΚ και της Κυβέρνησης.

Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το αρνητικό κλίμα για την πολιτική και τα κόμματα στο χώρο της νεολαίας οδήγησε τη Ν.ΠΑΣΟΚ σε μια πορεία απομόνωσης από τις πραγματικές κινήσεις και ενδιαφέροντα των νέων και συνάμα σε ουσιαστική αδυναμία να ξεπεράσει αυτή την απομόνωση, λόγω των εσωτερικών, δομικών πια, δυσκολιών της. Επιπρόσθετα, η μακρόχρονη Κυβερνητική θητεία του Κινήματος ανέθρεψε μια γενιά ολόκληρη στελεχών που έμαθαν πρώτα από όλα να είναι μέλη και στελέχη ενός Κυβερνητικού μηχανισμού και δευτερευόντως (αν το έμαθαν κιόλας) μέλη και στελέχη ενός σύγχρονου σοσιαλιστικού δημοκρατικού κόμματος. Δεν θα ήταν υπερβολή αν κάποιος χαρακτήριζε πρώτα από όλα τη Νεολαία ΠΑΣΟΚ ως μια οργάνωση παλαιοκομματική και γραφειοκρατική.

Τι θα μπορούσε να γίνει

Κατά καιρούς όλοι έχουμε καταθέσει ευχολόγια για την υποχρέωση και την ανάγκη η οργάνωση της Ν.ΠΑΣΟΚ να στραφεί προς τη νεολαία, να προσδιορίσει τις ανάγκες των νέων, να αποκτήσει ουσιαστικά νεολαιίστικα χαρακτηριστικά και να αναπτύξει παρεμβατικό πολιτικό λόγο και ρόλο. Προσπάθειες που έγιναν στη σωστή κατεύθυνση από την ηγεσία της (όπως το ανοιχτό συνέδριο νεολαίας, η συμμετοχή στην ίδρυση του Εθνικού Συμβουλίου Νεολαίας) απέτυχαν να δώσουν πνοή και ορμή στην οργάνωση γιατί αντιμετωπίστηκαν ακόμα κι από τους διοργανωτές τους ως ευκαιρίες επιβεβαίωσης συσχετισμών σε εσωκομματικό επίπεδο.

Χρειάζεται λοιπόν τομή. Τομή στρατηγικής, πολιτικής αλλά και οργάνωσης και δομής.

Αν επαναφέρουμε το ζήτημα της συμμετοχής και της ενεργοποίησης των νέων ανθρώπων θα δούμε ότι η απόσταση και αδιαφορία δεν είναι καθολική και δεν οδηγεί αναγκαστικά στην ιδιώτευση. Αναπτύσσονται σήμερα κινήματα στο χώρο της Κοινωνίας των Πολιτών όπως ο εθελοντισμός, η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, η προστασία του καταναλωτή, η στροφή του ενδιαφέροντος στην επίλυση του τοπικού προβλήματος με τα τοπικά μέσα. Χιλιάδες νέοι αναζητούν οδούς συμμετοχής και ενεργοποίησης στο χώρο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ή βλέπουν θετικά τη δράση και την ανάπτυξη των τοπικών (Δημοτικών και Νομαρχιακών) Συμβουλίων Νεολαίας. Η εξάπλωση της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών δίνει νέες δυνατότητες συμμετοχής και έκφρασης γνώμης.

Σε αυτά θα πρέπει πρώτα και κύρια να στραφεί ο χώρος και το στελεχιακό δυναμικό της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ. Να αναπτύξει δεσμούς και δράσεις ουσιαστικούς και όχι ευκαιριακούς, να αναπτύξει διάλογο και άποψη για αυτά τα ζητήματα και να επιχειρήσει συνεργασίες. Δεν μπορεί το άνοιγμα προς το χώρο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και των Ομάδων Εθελοντισμού να είναι επιθετικό και εξουσιαστικό. Δεν μπορεί να επιτευχθεί συνέργια και συμμετοχή των νέων όταν οι δράσεις ακόμα και στους τομείς ενδιαφέροντος

των νέων γίνονται με ηγεμονικό και «κυβερνητικό» τρόπο, όπως πολλές φορές γίνονται σήμερα.

Η Νεολαία ΠΑΣΟΚ θα πρέπει άμεσα να ξεκινήσει διάλογο στο εσωτερικό της για την ουσία αυτών των δράσεων, για τις αρχές τις αξίες και τα οφέλη της ενεργοποίησης των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων. Και ο διάλογος δεν γίνεται με την επιβολή των Κυβερνητικών θέσεων ή ακόμα λιγότερο με την αριστοκρατική απόρριψή τους. Την ίδια στιγμή θα πρέπει να ξεκινήσει διάλογος με τον Μη Κυβερνητικό Χώρο. Διάλογος εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού. Και ουσιαστικής ενεργοποίησης των μελών της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ στο χώρο αυτό, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους.

Από το διάλογο αυτό θα προκύψουν απόψεις, θέσεις και δράσεις που θα προκαλέσουν και τις αναγκαίες οργανωτικές αλλαγές και αλλαγές δομής. Όπως έλεγαν οι παλιοί μαρξιστές και λενινιστές, τα ζητήματα της οργάνωσης είναι πρώτα από όλα ζητήματα πολιτικής. Αν γίνει η στροφή προς τη νέα εποχή και τις νέες πολιτικές ανάγκες θα περιγραφούν και τα αντίστοιχα οργανωτικά σχήματα.

Τα παραπάνω προϋποθέτουν μια συμφωνία όλων. Μέσα κι έξω από τη Νεολαία ΠΑΣΟΚ. Διαφορετικά η Νεολαία ΠΑΣΟΚ δεν θα μπει ποτέ στη νέα εποχή.